

Inleiding

Voorwoord

In dit jaarbericht schetsen we een beeld van wat er in 2018 in de Rotterdamse huisartsopleiding speelde. Behalve de GEAR-audit en de NIVEL-enquête (zie hiernaast) waren opvallende of belangrijke ontwikkelingen het uitbreiden van de KR-lijn (zie p.3), het bespreken van het IOP (zie p.4 en 19), de oprichting van de klankbordgroep voor opleiders (zie p.13) en de vaststelling van het scholingsplan docenten (zie p.18). Aanvullende cijfermatige informatie over 2018 kunt u vinden in het jaarverslag van de sectie huisartsopleiding op onze website www.erasmusmc.nl/huisartsgeneeskunde/.

*John van Ochten,
Hoofd Huisartsopleiding Erasmus MC*

Gecombineerde Evaluatie en Audit Ronde (GEAR)

In oktober kregen we in het kader van het landelijk kwaliteitssysteem van de acht huisartsopleidingen twee dagen bezoek van het auditteam GEAR. Drie domeinen werden getoetst: curriculum, leeromgeving en toetsing en beoordeling. Ook werd teruggekomen op de verbeterplannen uit de vorige ronde (2016). Naast positieve bevindingen zoals de betrokkenheid van aios en opleiders bij de opleiding, het leergangenonderwijs voor opleiders en het EBM-onderwijs, gaf het team de tip om iedereen te betrekken bij de implementatie van de mooie plannen.

NIVEL-enquête

Het NIVEL enquêteerde ruim 1400 Nederlandse aios Huisartsgeneeskunde over de kwaliteit van de opleiding. De aios blijken op de meeste punten tevreden over hun opleiding. De Rotterdamse aios geven hun opleiders in het eerste en derde jaar een 8,0. Onderdelen waarop Rotterdam goed presteert zijn patiëntencontact in het bijzijn van de opleider, leerzaamheid van stages, de daarbij behorende terugkomdagen en de kwaliteit van de opleiders. Onderdelen waar onze aios minder tevreden over zijn, zijn de begeleiding bij het IOP, transparantie van de koppelingprocedure en het e-portfolio.

Het onderwijs aan aios

Blended learning

In de geneeskundeopleiding worden studenten tegenwoordig getraind in klinisch redeneren en arts-patiëntcommunicatie waardoor aios al met veel kennis en vaardigheden aan de opleiding beginnen. Om aan te sluiten bij deze doelgroep die gewend is te leren in een digitale leeromgeving, passen we onder andere bij onderwijs in klinisch redeneren steeds meer blended learning toe. We benutten veel verschillende werkvormen, gebruiken onderwijsinnovaties, maken opdrachten zoveel mogelijk interactief en proberen zoveel mogelijk te anticiperen op de actualiteit. Het teacherslab van de TU-Delft werd bezocht om onze docenten te inspireren.

Uitbreiding onderwijslijn Klinisch Redeneren

In 2018 namen we het onderwijs over duizeligheid op in de KR-lijn. De klacht 'duizeligheid' wordt vaak gezien als moeilijk interpreteerbaar en de differentiaaldiagnose is zeer uitgebreid. We zagen bij het vernieuwen van het onderwijs over deze klacht mogelijkheden om tegemoet te komen aan de wens voor meer vaardighedenonderwijs. Door de aios de PIN duizeligheid te laten voorbereiden en in het

onderwijs de theorie te combineren met twee diagnostische testen, stelden we de aios beter in staat om tot een goede diagnose te komen. Als therapie wordt de Epley-manoeuvre door de aios voorbereid en in het onderwijs geoefend. De aios vinden het leuk dat het zo interactief is. We gaan het ook aan opleiders bieden, zodat aios en opleiders in de praktijk kunnen oefenen en de vaardigheid beklijft.

Klinisch Redeneren in spoedzorg

Ook van het eerstejaars onderwijs in spoedzorg maakten we een blended onderwijsprogramma. We besteden aandacht aan actuele ontwikkelingen in spoedzorg, nieuwe en vernieuwde NHG-standaarden en PIN's met spoedeisende onderwerpen. De aios leert over triage in de eerste lijn, het belang van uniforme registratie, patiëntenoverdracht en het handelen bij verschillende dilemma's in de spoedzorg. Een van de zeer gewaardeerde onderdelen is het urgentiespel dat UMCG heeft ontwikkeld. We namen daarnaast filmpjes op met drie scenario's van dezelfde casus op de huisartsenpost, om duidelijk te maken in welke valkuilen je als dokter gemakkelijk kunt trappen.

Het opstellen van leerdoelen in de klinische stage

Het opstellen van een Individueel Opleidings Plan (IOP) wordt door aios vaak als een moeijezien. Dat is een van de uitkomsten van de NIVEL-enquête. Dat geldt niet tijdens de klinische stage. Daar benutten de groepsdocenten de groepsdynamiek om de aios de regie te laten nemen over hun eigen opleiding, leerproces en leerdoelen. De aios formuleren voorafgaand aan de eerste terugkomdag wat ze zouden willen leren op de stageplaats, wat hun start- en gewenste eindniveau is, welke leeractiviteiten ze gaan inzetten en wanneer ze tevreden zijn. De docenten bekrachtigen de aios zodat zij het maximum uit hun opleiding leren halen. De groep geeft feedback om ieders plan nog concreter en gericht te krijgen. Halverwege de stage wordt er in de groep teruggekomen op de IOP's en aan het einde wordt behalve de inhoud tevens besproken in hoeverre het proces hen heeft geholpen.

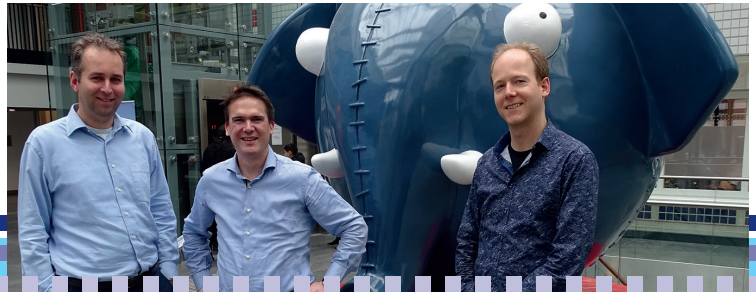
GGZ-toets in eigen beheer

Omdat de landelijke GGZ-toets inhoudelijk niet goed aansloot bij onze GGZ-module en de vragen niet beschikbaar bleven voor nabespreking,

ontwikkelden we in 2018 een eigen GGZ-toets om de aios zelf in te laten schatten wat hun startniveau is en hun leerrendement te bevorderen. De aios beantwoorden kennis- en essayvragen en gaan in op stellingen die aan bod komen in het cursorisch onderwijs. Het resultaat is dat aios alerter het onderwijs bijwonen. Ze herkennen regelmatig dat iets een toetsvraag was. In de toekomst koppelen we de resultaten terug naar de docenten, zodat zij in de voorbereidingen voor de lessen kunnen aansluiten bij het kennisniveau van de groep.

Stageplekken GGZ

De grote veranderingen in de GGZ zorgen voor fragmentatie van de zorg en voor een minder stabiele opleidingssituatie. Er is veel verloop onder stageopleiders en een tekort aan aios psychiatrie. Door de veranderingen in deze sector zijn er grote verschillen tussen de stageplekken in inhoud en werkbelasting en zijn de ervaringen van aios heel wisselend. Afhankelijk van hun leervragen voelen ze zich over- of ondervraagd. Vanwege de specifieke patiëntenpopulatie kunnen aios nog steeds veel leren over de context van patiënten in de GGZ.

Onderwijs in chronische zorg

Nu de landelijke tweedaagse voor derdejaars aios niet meer het thema 'Chronische Zorg' heeft, namen we in ons curriculum extra onderwijsblokken op over CVRM, diabetes en Astma-COPD. Aios leggen experts casussen voor die aansluiten bij hun leerbehoeften. Verder voegden we twee onderwijsblokken ouderenzorg toe: complexe casuïstiek en de organisatie van de ouderenzorg.

hem met zijn ronde vorm symbool voor de wetenschappelijke uitkomsten uit klinisch relevant onderzoek in de triade arts-patiënt-wetenschap. Olli staat voor de olifant in de kamer waar niet over wordt gesproken. Op het moment dat iemand zich op de terugkomdag afvraagt welk bewijs over het ingebrachte onderwerp bestaat, wordt de Olli in de groep gegooid en gaat de van-ger meteen het antwoord in de literatuur zoeken.

Integratie van wetenschappelijk onderwijs

Het EBM-team is druk doende om de derdejaars docenten, aios en opleiders meer EBM-minded te maken. We schaften voor iedere groep een Olli, het Rotterdamse knuffelolifantje, aan en maakten

De ideale praktijk

Een van de praktijkopdrachten van het derde opleidingsjaar betreft het bedenken en presenteren van een ideale huisartspraktijk. In 2018 is de opdracht in een nieuw jasje gestoken.

Culturele ontmoeting

Presentator: Alex van der Molen
Vandaag met gastspreker:
Sietze Regter, auteur van 'Nieuwe
re momenten, reflectie'

Erasmus MC Erasmus MC Erasmus MC Erasmus MC
Erasmus MC Erasmus MC Erasmus MC Erasmus MC

LG

De aios werken in groepjes een concepthuisartspraktijk uit met onderbouwingen. Ze worden uitgedaagd om na te denken over hun gewenste zorgaanbod, personeelsbezetting, eventuele innovatie en ruwe begroting. Inspiratie kunnen de aios halen uit cursorisch onderwijs in praktijkmanagement en het interviewen van hun opleiders. Op de gezamenlijke terugkomdag met aios en opleiders wordt de opdracht gepresenteerd en feedback gegeven. De LOVAH-onderwijscommissie, een opleider en een derdejaars docent dachten mee in het verbeteren van het onderwijs.

Kijken in de ziel van de aios

Derdejaars aios begeleiden samen met hun opleider en toenemend zelfstandig één of enkele patiënten bij wie de palliatieve fase is aangebroken. Zij consulteren zo mogelijk een palliatief team en maken een verslag. Op de terugkomdag volgt een groepsbespreking, bevragen de aios de kaderhuisarts palliatieve zorg en wordt de onderwijsruimte omgetoverd in een opnamestudio. In dat decor interviewt de kaderhuisarts een van de aios met een best practice. De aios ontvangen hun gebundelde verslagen in een 'verzameld werk'.

Interprofessioneel leren

De huisartsopleiding participeert in de Centrale OpleidingsCommissie Rotterdam (COCR), die als doel heeft het bewaken en bevorderen van de kwaliteit en de innovatie van alle medische vervolgoopleidingen binnen het Erasmus MC. In 2018 zaten wij in de organisatie van het aiossymposium over inspirerend leiderschap van het Discipline Overstijgend Onderwijs (DOO). LOVAH-Rotterdam werd hier voor het eerst bij betrokken door de Arts Assistenten Vereniging (AAV). Er waren lezingen, panel-discussies en workshops over het nemen van regie op het grensvlak van verschillende specialismen, wat belangrijk is bij afstemming met andere specialismen en hoe om te gaan met de autonomie van kwetsbare patiënten'. Aangezien vijftig procent van alle aios bestaat uit aios Huisartsgeneeskunde, ging de helft van de beschikbare plekken naar onze aios. De veertig deelnemende derdejaars aios Huisartsgeneeskunde waren heel positief over dit interactieve symposium en vinden het een goed idee dat het symposium vast wordt opgenomen in het curriculum.

Organisatie onderwijs aan aios

Werving nieuwe aios

In 2018 bleef het aantal sollicitaties voor de huisartsopleiding landelijk achter waardoor niet alle opleidingsplekken werden gevuld. Dit is een zorgpunt mede met het oog op het dreigende huisartsentekort en krimpgebieden zoals Zeeland. Voor aios die dat willen spannen we ons met de Zeeuwse opleiders in om daar hun hele opleiding te doen. We stemden af met de geneeskundeopleiding en met de faculteitsvereniging MFVR hoe we de huisartsopleiding

beter op de kaart kunnen zetten. Voor geneeskundestudenten die een serie extracurriculair onderwijs over Huisarts-geneeskunde volgden hielden we een presentatie over de huisartsopleiding. Ook bemensten we samen met onze aios en de AVG-opleiding een stand op de MFVR-carrièremarkt, netwerkten met co-assistenten en lieten potentiële sollicitanten met de opleiding kennismaken middels een door Huisartsopleiding Nederland georganiseerde zeer geslaagde pubquiz.

Grote verbouwing

In het hele ziekenhuis verdwenen vaste werkplekken om ruimte te maken voor flexwerken. Voor onze afdeling betekende dit dat we ruim 20% van onze kantoorruimte moesten inleveren en dat grote open kantoorruimten verschenen. Dit heeft als gevolg dat we een tekort aan ruimten hebben om in persoon of per telefoon vertrouwelijke gesprekken met bijvoorbeeld aios en opleiders te voeren.

Digitale medische bibliotheek

Wetenschappelijke kennis is heel snel verouderd en de huidige generatie studenten en aios leest studieboeken het liefst digitaal. Daarom zijn na de wetenschappelijke tijdschriften ook de boeken van de medische bibliotheek van het Erasmus MC volledig gedigitaliseerd. Op een paar verplichte studieboeken na, zijn er geen gedrukte boeken meer te leen.

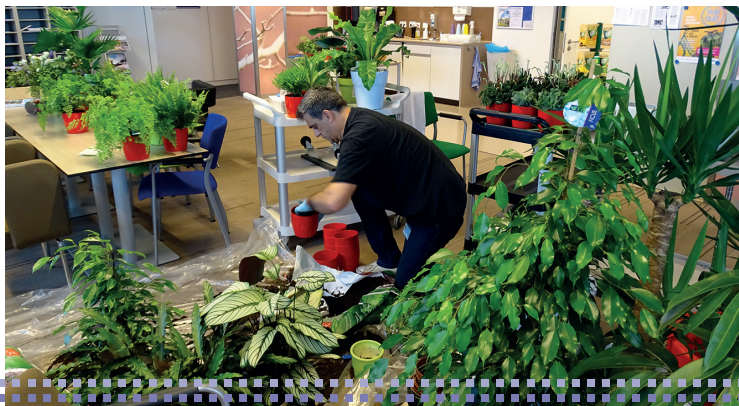
Paslezer

Zowel bij aios als bij opleiders deden we een pilot om te kijken of we hun aanwezigheid bij grootschalige bijeenkomsten konden registreren

via een digitale presentielijst. 86% van de aios en 30% van de huisartsopleiders registreerden zich bij de paslezer. Met LOVAH-Rotterdam en met de stafleden zijn we in gesprek over het registreren van de afwezigheid van aios en opleiders bij grootschaliger en daardoor anoniemer onderwijs.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Net als andere organisaties kreeg het Erasmus MC tot 25 mei 2018 de tijd de bedrijfsvoering in overeenstemming met de AVG te brengen. We brachten in beeld welke persoonsgegevens we voor welk doel gebruiken, inventariseerden in hoeverre wij overeenkomsten met softwareleveranciers hebben afgesloten en vulden het verwerkingsregister van het Erasmus MC in.

Visiebijeenkomst Kliniek

De begeleiding en inhoud van het cursorisch onderwijs en de aansluiting bij de praktijk wordt al diverse jaren goed geëvalueerd. Met de komst van SEH-artsen is er meer teaching on the job en is de kwaliteit van de begeleiding verbeterd. Zowel aios als stageopleiders Kliniek bleken wel behoefte te hebben aan meer duidelijkheid over de individuele leerbehoeften. Dat hebben we inmiddels verbeterd, zie p.4. Samen met twee

aios bespraken we de toekomst van ons kliniek-onderwijs. Na een brainstorm over patiënten en dokters anno 2025, keken we hoe we als huisartsopleiding op toekomstige veranderingen willen inspelen. Een van de uitkomsten is dat we het aantal stages kindergeneeskunde hebben uitgebreid. Deeltijd werkende aios die eerder klaar zijn met het behalen van hun eerstejaars leerdoelen, kunnen we nu een tweedejaarsstage kindergeneeskunde aanbieden.

Begeleiding voortgang, verzuim en reïntegratie aios

Tweewekelijks bespreken we de voortgang van aios die door ziekte, reïntegratie, zwangerschap of onderwijskundige problemen extra begeleiding nodig hebben en stemmen af welke begeleiding het meest passend is. De secretaris en planner sluiten hierbij aan om alles in goede banen te leiden. We hebben korte lijnen met de bedrijfsartsen van de SBOH. Zij reiken aios vaak de pitstopcursus aan, om te leren omgaan met spanningsklachten. Wij bieden bij reïntegratie aios extra leermomenten en observaties aan en stages met minder complexiteit. Bij moeilijke opleidingstrajecten bieden opleiderscoaches de opleiders extra steun, zie p.14.

Betrokkenheid van de aios

Enthousiast LOVAH-bestuur en LOVAH-onderwijscommissie

LOVAH-Rotterdam is nauw betrokken bij ons onderwijs. Per opleidingsjaar is er een appgroep met jaarvertegenwoordigers uit de verschillende groepen. Zij koppelen informatie terug aan de onderwijscommissie en verspreiden enquêtes, belangrijke data en andere informatie onder de groepsgenoten.

Vijfmaal per jaar hebben we een overleg met het bestuur en de onderwijscommissie. Verder denken ze graag mee bij onze lange-termijn-overleggen, onze stafdagen en de curriculum-commissie (zie jaarbericht 2017, p. 3). In 2018 gaven ze veel input voor het verbeteren van het vaardighedenonderwijs, het werken met verschillende leervormen, het optimaliseren van het rooster en de onderwijsvoorbereiding van de aios. Ook bij specifieke onderwijsprogramma's gaven ze suggesties voor verbeteringen, zoals onderwijs over huiselijk geweld en over de HAP. De onderwijscommissie organiseert het middagonderwijs na de Landelijke Huisartsgeneeskundige Kennistoets (LHK), die dit jaar ging over voeding en over actuele wetenschappelijke ontwikkelingen.

Bijna maandelijks organiseert de onderwijscommissie workshops in avonden. In 2018 waren de thema's laaggeletterdheid, acute gynaecologie, hechten, seksuologie, wondzorg, neurologie en antibiotica.

Aiosdag Sport: dé warming-up voor een sportief consult

Een enthousiast team, bestaande uit zeven aios van de onderwijscommissie, organiseerde een

succesvolle aiosdag. Het thema 'sport' werd breed belicht, van amateursport tot extreme sport. De organisatoren kozen voor gevarieerd onderwijs, zoals oefenen in injectievaardigheden, een lezing over dopinggebruik en een workshop over duiksport. De dag werd afgesloten met een interview van de clubarts van Excelsior (ons hoofd) met een van de profvoetballers van deze club.

Derdejaars koppelingenenquête

Samen met LOVAH-Rotterdam zetten we een enquête uit over de derdejaars koppelingsprocedure. 62,7% van de aios die de koppeling hebben meegemaakt blijkt (heel) tevreden over de huidige procedure en 67,7% vindt dat er redelijk tot veel rekening is gehouden met de 1-2-3-voorkeur. Bijna de helft van de aios vindt reistijd en variatie in het soort praktijk (ten opzichte van het eerste opleidingsjaar) even (on)belangrijk. Daarom besloten we de procedure niet te wijzigen maar deze te verduidelijken.

Ontkoppelingsonderzoeken

Zowel Huisartsopleiding Nederland als LOVAH-landelijk concludeerden eerder dat de nazorg voor

ontkoppelde huisartsopleiders en aios te wensen over liet. Naar aanleiding hiervan enquêteerde LOVAH-Rotterdam aios die waren ontkoppeld. Zij kwamen tot dezelfde conclusie en deelden de uitkomsten en aanbevelingen met ons. Een deel hiervan is reeds opgepakt. Tegelijkertijd startten onze vertrouwenspersonen op ons verzoek in 2018 een onderzoek onder alle aios en opleiders die in de periode 2018-2019 zullen worden ontkoppeld, met het doel de begeleiding van aios en opleiders rondom een ontkoppeling te verbeteren.

Krokettelunch

LOVAH-Rotterdam vernam in de wandelgangen negatieve verhalen over tweedejaars stageplekken, zonder dat deze in de evaluaties terugkwamen. Daarop besloot de onderwijscommissie vanaf mei zelf evaluatiebijeenkomsten te organiseren voor chronische zorgstages en vanaf december ook voor GGZ-stages. Onder het genot van een kroket benoemen de aios vrijuit de positieve en negatieve kanten van hun stageplekken. In 2019 worden de anonieme resultaten gebundeld en besproken met de modulecoördinatoren.

Kwaliteit van opleiders

Klankbordgroep

In 2018 heeft het opleidersteam in overleg met opleidersvereniging ROER een klankbordgroep opgericht om de opleiders meer te betrekken bij hun eigen scholing en de begeleiding van aios. De ruim vijftien deelnemers vormen een mooie mix van beginnende en ervaren opleiders met uiteenlopende praktijken. Ze namen in de zomer deel aan een uitvoerige telefonische enquête over het opleidersonderwijs. De uitkomsten zijn gebruikt voor de werkconferentie over dit onderwerp.

Themadagen ervaren opleiders

Het opleidersteam organiseerde twee scholingsdagen voor ervaren opleiders. In het voorjaar was het thema 'cardiologie'. Hoofdspreker was hoogleraar en cardioloog Angela Maas, gespecialiseerd in het vrouwenhart. Tijdens de workshops konden de deelnemers zich verder verdiepen in hartfalen, behandeling van hypertensie, ECG-interpretatie en de 30-minutenbloeddrukmeting. In het najaar stond urogynaecologie centraal. De plenaire lezing over sociale verloskunde werd verzorgd door hoogleraar en gynaecoloog Eric Steegers. De workshops gingen over afwijkend gynaal bloedverlies, het aanmeten van

pessaria, vulva- en fluorklachten en seksuele problemen. De opleiders beoordeelden beide themadagen als zeer goed.

Leerwerkplannen

Doordat het opleidersteam over meer menskracht beschikt, konden we beter monitoren dat de huisartsopleiders hun leerwerkplannen met de praktijkprofielen actualiseerden. We gaven uitleg over het belang van een duidelijk leerwerkplan en feedback op wat ze hadden ingevuld. Nieuwe opleiders trainden we tijdens

de introductie cursus. Inmiddels hebben vrijwel alle huisartsopleiders een actueel leerwerkplan. Tijdens de Centrale Opleidersdagen reikten wij voor het eerst een prijs uit voor het beste Leerwerkplan & Profiel van de opleidingspraktijk.

Escape room

De primeur op de Centrale Opleidersdagen dit jaar was een escape room, een spel waarbij de deelnemers zes Olli's (zie p.5) moesten bevrijden. Deze zaten in afgesloten potjes met cijfersloten, die konden worden geopend door EBM-vraagstukken op te lossen. De opleiders dienden samen te werken om onder andere een wetenschappelijk artikel te beoordelen, risico's te berekenen, een EBM-piramide bij elkaar te puzzelen en op PubMed te zoeken. Ongeveer de helft van de groepjes lukte het om alle Olli's binnen het uur te bevrijden.

Opleiderscoaches

Om het leerklimaat in de opleidingspraktijk bij de complexe trajecten te bevorderen zijn vier ervaren huisarts- en gedragswetenschappelijke docenten als opleiderscoaches beschikbaar.

Moeilijke trajecten lopen door deze extra coaching beter en de opleiders geven aan zeer tevreden te zijn over de geboden steun. Daarnaast is de tevredenheid over de ontkoppelingsgesprekken toegenomen. Bij die gesprekken is nu standaard een van de coaches aanwezig.

Voortgangsgesprekken

De nieuwe opzet van voortgangsgesprekken, waarbij elke opleider eenmaal per twee jaar een gesprek voert met de eigen groepsdocent, is in het voorjaar geïmplementeerd. De groepsdocenten ontvangen hierbij begeleiding en logistieke ondersteuning vanuit het opleiderssecretariaat. Opleiders waarderen de concrete feedback van de eigen docenten.

Commissie opleidersonderwijs

De commissie opleidersonderwijs is in het voorjaar nieuw leven ingeblazen om de kennis en didactische vaardigheden van de opleiders op peil te brengen en te houden. Zij werken onder andere aan het curriculum, de introductie cursus en de Centrale Opleidersdagen. Bij de commissie zijn diverse scholingsverzoeken voor

opleidersonderwijs ingebracht, bijvoorbeeld over diversiteit, vaardigheden, EBM en mindfulness. Dit laatste onderwerp resulteerde in oktober in een extra scholingsdag over Mindful Practice voor ervaren opleiders, die zeer aansprak, zie p.19.

Scholing stageopleiders

We schreven een plan om stageopleiders verder te scholen in competenties die voor het opleiderschap noodzakelijk zijn en de verbondenheid met en betrokkenheid bij de huisartsopleiding te vergroten. Beginnende stageopleiders krijgen een introductiedag. Verder kunnen stageopleiders aansluiten bij de Centrale Opleidersdagen, bezoeken we de instellingen en organiseren driemaal per jaar een workshop voor GGZ- en CZ-stageopleiders. Per workshop is er collegiale intervisie en een inhoudelijk programma. In 2018 waren de onderwerpen oudermishandeling en ethiek, overbelasting en werkdruk van aios, en het bespreken van leerdoelen met behulp van thema's en KBA's. De opkomst voor de workshops wordt steeds groter. Ook als stageopleiders geen aios hebben vinden ze het leuk om te komen.

Onderzoek van onderwijs

Projecten

In ons onderzoek naar onderwijs richten we ons primair op reflectie. Het lukte om in 2016, 2017 en 2018 subsidie van het programma Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde (HGOG) te krijgen. De onderstaande projecten zijn hiervan het resultaat. Bij deze vooral kwalitatieve onderzoeken werken wij samen met iMERR (institute Medical Education Research Rotterdam), de Faculteit der Letteren in Groningen en de VVAA.

Reflective reasoning

Als een huisarts een fout maakt, is dat vaak een diagnostische fout. In een promotieonderzoek bekijken we of het mogelijk is aiOS voor verkeerd diagnostisch redeneren te behoeden. We gebruiken hiervoor de methode van gestructureerde reflectie. In 2018 deden we experimenten met aiOS in Rotterdam, Leiden en Groningen.

Learning from mistakes

Leer je meer van fouten? Deze vraag willen wij beantwoorden in dit onderzoek. Hiervoor gebruiken wij de database van de VVAA, die we vanaf

2012 bekijken op diagnostische fouten. We zijn net gestart met dit onderzoek en sloten een data-overeenkomst met de VVAA af.

Learning from experience

Dit promotieonderzoek kijkt naar de theorie en praktijk van het Leren van Ervaringen (LvE). Wij hopen conclusies te trekken over wat wel en niet werkt zodat we docenten kunnen scholen in het gebruik van deze onderwijsvorm. Vanwege de variatie in hoe het LvE wordt ingezet, maakten we bij alle opleidingen opnames van de LvE-sessies, namen interviews af en verzamelden hun onderwijsmaterialen. Hiermee sloten we de dataverzameling af en gaan we ons richten op de analyse van de data en het schrijven van artikelen.

Tenslotte

Ons artikel 'The Reflective Zombie: Problematizing the conceptual framework of reflection in medical education' werd nummer twee van de meest gedownloade artikelen ooit van Perspectives on Medical Education, een tweemaandelijks tijdschrift van het NVMO.

Kwaliteit docenten

Scholingsplan docenten

Als uitwerking van het landelijk plan docentprofessionalisering huisartsopleiding en ons eigen visiedocument, maakten we een beleidsplan docentprofessionalisering. Daarmee beogen we goed en gestructureerd onderwijs te bieden en docenten te stimuleren om zich verder te ontwikkelen. Jaarlijks maken we een scholingsaanbod voor de gehele staf, bieden we docenten workshops die zijn afgestemd op hun ervaring en stimuleren we om minimaal één les per jaar te laten

observeren door een collega of onderwijskundige. In de jaargesprekken met hun leidinggevende wordt met de docenten afgesproken welke aanvullende interne en externe scholing zij gaan volgen.

Stafweedaagse

Ieder jaar trekken we ons met de staf terug om ons twee dagen te scholen in een onderwerp. Dit jaar deden we dat in Amsterdam, waarbij we de eerste dag met zeven aios de interstavendag

'Aios in the lead' bijwoonden. We lieten in een workshop het werken met aiosacteurs zien (zie jaarbericht 2017, p. 10). De tweede dag verdiepten we ons samen met vijftien opleiders en vier aios in 'Opleiders in the lead'. We bespraken onder andere de rol van de opleider bij individualiserings- en differentiatietrajecten van aios, het waarborgen van de kwaliteit van opleiders, adaptief onderwijs voor opleiders en de presentie van opleiders op de terugkomdag. Opleiders, aios en staf spraken uit open te staan voor elkaars competenties en gezamenlijk te willen werken aan een sterke opleiding.

Stafdagen

Tijdens de vier stafdagen werden docenten geschoold in het begeleiden van opleiders, in dilemma's in beoordelingstrajecten en in het werken met het IOP, waarbij onze kliniekdocenten ons inspireerden met hun best practice (zie p.4). We verdiepten ons in irrationele gedragsbeïnvloeding van ongezonde leefgewoonten en bespraken ons visiedocument aan de hand van situaties uit de canon. Aiotho's vertelden over hun onderzoek, zoals dat over podotherapeutische zolen bij fasciitis plantaris.

Frisse morgenstart

Eens per maand komen de themadocenten van Klinisch Redeneren en van EBM bijeen om kennis te delen en elkaar te inspireren in het ontwikkelen van onderwijs. De onderwijskundige sluit op verzoek aan voor didactisch advies. Ze bespreken onder andere knelpunten, nieuwe artikelen en technieken en wat al aan onderwijs is ontwikkeld. Er wordt bewust gewerkt zonder agenda om ruimte te houden voor alle inbreng en vragen. Zo wordt veel van elkaar geleerd.

Training mindfulness

Een van onze stafleden volgde de postdoctorale opleiding tot mindfulnesstrainer. Vorig jaar bood ze in het kader van haar opleiding eerst de ondersteuners en daarna de docenten van de huisartsopleiding een training in stressreductie. Dit jaar bood ze samen met een gedragswetenschapper een zeer gewaardeerde training 'mindful practice' aan onze ervaren opleiders. Door middel van oefeningen werd ingegaan op zelfzorg, vaardigheden in aandachtig zijn en het inzetten van deze vaardigheden bij het opleiden van aios. Ook werd ingegaan op laatste ontwikkelingen en recent onderzoek in mindfulness, zie p.15.

Afdeling Huisartsgeneeskunde Erasmus MC

Postbus 2040
3000 CA Rotterdam
tel.: 010 703 0 004
fax: 010 704 4 766
e-mail: huisartsopleiding@erasmusmc.nl
www.erasmusmc.nl/huisartsgeneeskunde

Samenstelling en foto's: Thérèse Brans
Tekst: Thérèse Brans en Lydeke van Beek
Vormgeving: Jules van der Vuurst de Vries
Druk: JUUST! Druk & Print bv